

УДК 634.54

Код UPOV: CRYLS_AVECRYLS_COL

**Методика
проведення експертизи сортів роду ліщини (*Corylus* L.) на
відмінність, однорідність і стабільність**

Загальні рекомендації

1. Предмет Методики

Методика стосується всіх сортів роду ліщини (*Corylus* L.) плодового напрямку використання, за виключенням декоративних сортів.

2. Необхідний рослинний матеріал – саджанці.

1) Компетентний орган визначає скільки, якої якості, коли й куди постачається садивний матеріал для експертизи сорту.

2) Мінімальна кількість садивного матеріалу має становити п'ять вкорінених одно-дворічних саджанців.

3) Рослинний матеріал має бути здоровим на вигляд, не ураженим хворобами, не пошкодженим шкідниками та відповідати вимогам чинних нормативних документів щодо садивних і сортових характеристик.

4) Рослинний матеріал нічим не обробляють. Якщо обробка була проведена, з дозволу Компетентного органу, необхідно додати її детальний опис.

3. Метод експертизи

1) Тривалість експертизи

Експертиза має тривати два незалежні цикли задовільного плодоношення. За необхідності експертизу продовжують на третій цикл.

Циклом вегетації вважають тривалість одного вегетаційного періоду, який починається з розпускання вегетативних, генеративних бруньок, включає цвітіння, збір врожаю, період спокою рослин і завершується бубнявінням

бруньок у новому вегетаційному періоді.

2) *Місце експертизи*

Експертизу проводять у двох пунктах дослідження (основному та резервному).

3) *Умови для проведення експертизи*

Експертизу виконують за умов, які забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, і достатнє виявлення характерних ознак сорту. Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано цифрами в другій колонці Таблиці ознак і описано в поясненні до неї.

4) *План експертизи.*

Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило б обстеженням, які тривають до кінця циклу вирощування. Кожне дослідження включає п'ять рослин. Рекомендована схема розміщення рослин $6,0 \times 4,0$ м.

5) *Метод дослідження*

Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип виявлення ознаки проставлено в першій колонці Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин;

MS: вимірювання групи попередньо визначених рослин або частин рослин, на яких протягом вегетації здійснюють усі вимірювання кількісних ознак;

VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин;

Кількість рослин / частин рослин

Експертизі підлягає щонайменше п'ять рослин.

Усі вимірювання варто здійснювати на такій кількості рослин:

MG: разове вимірювання п'яти рослин або частин п'яти рослин;

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених п'яти рослин або частин п'яти рослин;

VG: візуальна разова оцінка п'яти рослин; VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених п'яти рослин або частин п'яти рослин.

б) Для перевірки відповідних ознак можуть бути застосовані додаткові дослідження.

4. Оцінка відмінності, однорідності і стабільності

Для оцінки виявлення відмінності й однорідності використовують ознаки, наведені в Таблиці ознак, і коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

1) *Експертиза на відмінність*

Якщо не зазначене інше, експертизі на відмінність підлягають п'ять рослин або частин п'яти рослин, не враховуючі нетипові (якщо такі є). За дослідження частин рослин з кожної рослини обстежуються дві частини.

Сорт відповідає умові відмінності, якщо за виявленням ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Експертизу на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо сорт-кандидат може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли неможливо чітко вирізнити сорт-кандидат серед загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому досліді.

2) *Експертиза на однорідність*

Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису.

Для оцінки однорідності приймається популяційний стандарт 1% за рівня

ймовірності 95%. У вибірці з чотирьох рослин нетипові не допускаються.

Нетипові рослини позначають стрічками, етикетками тощо. За відсотком нетиповості встановлюють однорідність сорту.

3) *Експертиза на стабільність*

Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, наприкінці кожного такого циклу.

Зазвичай, коли сорт однорідний, він може вважатися стабільним.

5. Групування сортів для експертизи на відмінність

Сорти групують за морфологічними ознаками для кожного сорту, які, як відомо з практики, не варіюють або дуже слабо варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або в комбінаціях з іншими.

Для групування рекомендовано такі ознаки:

- час розпускання вегетативних бруньок (ознака 10)
- час цвітіння чоловічих квіток (ознака 14);
- час цвітіння жіночих квіток (ознака 15);
- листова пластинка: за формою (ознака 17);
- обгортка: довжина порівняно з довжиною плоду (ознака 23);
- обгортка: зазубленість (ознака 24);
- обгортка: основа за товщиною (ознака 26);
- горіх: розмір (ознака 31);
- горіх: форма (ознака 32);
- час досягання (ознака 51);
- горіх: відсоток ядра (за масою) (ознака 53).

За можливості для чіткої реєстрації виявлення ознак можуть закладати сорти-еталони.

6. Умовні позначення

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди залучаються до Методик з експертизи на ВОС усіма країнами-членами UPOV, за винятком випадків коли виявлення попередньої ознаки або умови довкілля це унеможливають;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак.

7. Таблиця ознак сортів роду ліщини (*Corylus* L.)

Ознаки		Ступінь виявлення ознаки	Код	Сорт-еталон
1	2	3	4	5
1. QN	Рослина: сила росту VG 1	слабка	3	Negret, Tonda Romana
		середня	5	Tonda Romana Gentila delle Langhe
		сильна	7	Fertile de Coutard
2. (*) QN	Рослина: габітус VG 1	дуже прямий	1	Daviana
		прямий	3	Segorbe, San Giovanni
		напівпрямий	5	Fertile de Coutard, Negret, Tonda Gentile dell Langhe
		розлогий	7	Morell, Tombul
		похилий	9	Imperiale de Trebizonde
3. QN	Рослина: щільність розміщення гілок VG 1	нещільна	3	
		помірна	5	Fertile de Coutard, Negret, Tonda Gentile delle Langhe
		щільна	7	
4. (*) QL	Рослина: тенденція до утворення кореневих паростків	відсутня або дуже слабка	1	Tonda Bianca
		слабка	3	Daviana, Cosford
		помірна	5	Sergobe
		сильна	7	Fertile de Coutard

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	VG 1	дуже сильна	9	Imperiale de Trebizonde
5. QN	Однорічний пагін: за товщиною MG / VG 1	тонкий	3	Bergeri, Cosford
		середній	5	Tonda Gentila delle Langhe
		товстий	7	Fertile de Coutard
6. QN +	Однорічний пагін: опушення VG 1	слабке	3	Mortarella, Segorbe
		помірне	5	Tonda Gentila delle Langhe, Fertile de Coutard
		сильне	7	Imperiale de Trebizonde, Tonda di Giffoni
7. QN	Однорічний пагін: щільність (кількість) сочевичок VS 1	мала	3	Segorbe, Negret
		помірна	5	Mortarella
		сильна	7	San Giovanni, Tonda Gentila delle Langhe
8. (+) PQ	Вегетативна брунька: форма VS 1	конічна	1	Mervielle de Bollwiller Cosford
		яйцеподібна	2	Fertile de Coutard, Negret
		куляста	3	Du Chilly
9.	Вегетативна	зелене	1	Du Chilly, Segorde

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
PQ	брунька: забарвлення VG 1	червонувато- зелене	2	Bergeri, Gunslebert, Negret
		червоне	3	Mervielle de Bollwiller
10. (*) QN	Час розпускання вегетативних бруньок MG / VG 4	дуже ранній	1	San Giovanni
		від дуже раннього до раннього	2	
		ранній	3	Tonda Gentila delle Langhe, Tonda de Giffoni
		від раннього до середнього	4	
		середній	5	Negret, Tonda Ramana
		від середнього до пізнього	6	Segorbe, Gunslebert, Davina
		пізній	7	Mervielle de Bollwiller, Du Chilly, Cosford, Bergeri
		від пізнього до дуже пізнього	8	
		дуже пізній	9	
11. QN	Чоловіче суцвіття: за довжиною VG 2	коротке	3	Negret
		середнє	5	Fertile de Coutard, Tonda Gentila delle Langhe
		довге	7	Segorbe

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
12. (*) PQ	Чоловіче суцвіття: забарвлення VG 2	зелене	1	Fertile de Coutard, Segorbe, Tonda Gentila delle Langhe
		рожево-коричневе	2	Merveille de Bollwiller, Bergeri, Cosford
13. (*) PQ	Приймочка: забарвлення VG 2	рожеве	1	San Giovanni
		червоне	2	Fertile de Coutard
		пурпурово- червоне	3	Mervielle de Bollwiller
14. (*) QN	Час цвітіння чоловічих квіток MG 2	дуже ранній	1	
		від дуже раннього до раннього	2	Tonda Gentile delle Langhe
		ранній	3	
		від раннього до середнього	4	Fertile de Coutard, Segorbe, San Giovanni
		середній	5	Negret
		від середнього до пізнього	6	Daviana, Cosford, Tonda Romana
		пізній	7	Merveille de Bollwiller Du Chilly
		від пізнього до дуже пізнього	8	
		дуже пізній	9	
15. (*) QN	Час цвітіння жіночих квіток MG	дуже ранній	1	
		від дуже раннього до раннього	2	Negret, San Giovanni

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
	2	ранній	3	Tonda de Gentile
		від раннього до середнього	4	
		середній	5	Tonda de Gentile delle Langhe, Fertile de Coutard
		від середнього до пізнього	6	Segorbe, Morell
		пізній	7	Merveille de Bollwiller, Du Chilly, Daviana
		від пізнього до дуже пізнього	8	Bergeri
		дуже пізній	9	
16 (*) QN	Час цвітіння жіночих квіток порівняно з часом цвітіння чоловічих MG 2	раніше	1	Negret, Tonda Romana, San Giovanni
		одночасно	2	Morell, Merveille de Bollwiller
		пізніше	3	Bergeri, Cosford, Tonda de Gentile delle Langhe
17. (*) (+) PQ	Листкова пластинка: за формою VG 3	еліптична	1	Mervielle de Bollwiller
		яйцеподібна	2	Du Chilly
		округла	3	Segorbe, Tonda di Giffoni
18.	Листкова	мала	3	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
(*) QN	пластинка: за розміром MG / VG 3			Cosford, Imperatrice Eugenie, Merveille de Bollwiller
		середня	5	Fertile de Coutard
		велика	7	Segorbe, Tonda di Giffoni
19. QN	Листкова пластинка: опушення нижнього боку VG 3	слабке	3	Fertile de Coutard, Merveille de Bollwiller, Negret, Tonda Gentile delle Langhe
		помірне	5	Imperatrice Eugenie
		сильне	7	Segorbe, Tonda di Giffoni
20. QN	Черешок: за довжиною MG / VG 3	короткий	3	Tonda di Giffoni, Fertile de Coutard
		середній	5	Segorbe
		довгий	7	Tonda Gentile delle Langhe, Cosford
21. (*) QN	Черешок: опушення VG 3	слабке	3	Segorbe
		помірне	5	Merveille de Bollwiller
		сильне	7	Fertile de Coutard, Tonda di Giffoni
22.	Обгортка:	відсутня	1	Tonda Gentile delle Langhe. Fertile de

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
(*)	стиснутість			Coutard
(+)	VG	наявна	9	Imperiale de
QL	4			Trebizonde, Morell
23.	Обгортка:	коротша	3	Tonda Bianca
(*)	довжина	однакова	5	Fertile de Coutard,
(+)	порівняно з			Mervielle de
QN	довжиною плоду			Bollwiller, Cosford
	MG / VG	довша	7	Segorbe, Du Chilly,
	4			Imperiale de
				Trebizonde, Tonda
				Gentile delle Langhe,
				Tombul
24.	Обгортка:	слабка	3	Du Chilly, Tombul
(*)	зазубленість	помірна	5	Tonda Gentile delle
(+)	VG			Langhe, Fertile de
QN	4	сильна	7	Coutard
				Negret, Gunslebert
25.	Обгортка:	слабка	3	Tombul, Segorbe, Du
(*)	зубчастість			Chilly
(+)	зазублення	помірна	5	Tonda Gentile delle
QN	VG			Langhe, Fertile de
	4	сильна	7	Coutard
				Gunslebert, Negret
26.	Обгортка: основа	тонка	3	Cosford
(*)	за товщиною	помірна	5	Merveille de
(+)				Bollwiller, Segorbe

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
QN	VG 4	товста	7	Tonda di Giffoni, Fertile de Coutard
27.	Обгортка:	відсутнє	1	Tonda Blanca
(*)	опушення	наявне	9	Tonda di Giffoni
QL	VG, 4			
28.	Обгортка:	відсутня або дуже	1	Morell, Tonda Bianca
(*)	щільність	нещільна		
QN	опушення	нещільна	3	Segorbe, Cosford, Imperatrice Eugenie, Du Chilly
	VG 4	середня	5	Fertile de Coutard, Tonda Gentile delle Langhe
		щільна	7	Tonda di Giffoni
29.	Обгортка:	відсутнє	1	
QL	зрощення	з одного боку	2	Tonda Gentile delle Langhe, Negret, Tonda di Giffoni, Fertile de Coutard
	покривних листіків	з обох боків	3	Tombul, Imperiale de Trebizonde
	VG 4			
30.	Супліддя:	один	1	Daviana, Tonda Bianca
QN	переважаюча	один або два	2	Cosford, Merveille de Bollwiller
	кількість горіхів	два або три	3	Fertile de Coutard, Tonda di Giffoni
	VG 4			

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
		три або чотири	4	Segorbe, Negret
		більше чотирьох	5	Tombul
31. (*) QN	Горіх: розмір (вид збоку) MG / VG 4	дуже малий	1	Morell
		малий	3	Tombul, Negret, Tonda Gentile delle Langhe
		середній	5	Segorbe, Tonda di Giffoni
		великий	7	Fertile de Coutard, Merveille de Bollwiller
		дуже великий	9	Bergeri
32. (*) (+) PQ	Горіх: форма VG 4	куляста	1	Fertile de Coutard, Tonda Gentile delle Langhe
		конічна	2	Merveille de Bollwiller
		овальна	3	Negret, Imperatrice Eugenie
		видовжена	4	
33. (*) (+) PQ	Горіх: форма в поперечному перерізі VG 4	еліптична	1	Negret, Du Chilly
		округла	2	Merveille de Bollwiller, Tonda Romana
		трикутна	3	Tonda Gentile delle Langhe
		прямокутна	4	Gunslebert

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
34. (+) PQ	Горіх: забарвлення VG 4	зеленувато-жовте	1	Tonda Blanca
		світло-коричневе	2	Cosford, Daviana, Imperiale de Trebizonde, Tonda Gentile delle Langhe, Morell
		коричневе	3	Negret, Tonda Romana, Fertile de Coutard
35. (+) QN	Горіх: кількість смужок на шкаралупі VG 4	мала	3	Imperiale de Trebizonde, Segorbe
		середня	5	Daviana, Cosford
		велика	7	Campanica
36 (*) (+) PQ	Горіх: форма верхівки VG 4	вузькозагострена	1	Imperatrice Eugenie, Negret
		широкозагострена	2	Mervielle de Bollwiller
		тупа	3	Fertile de Coutard, Tonda Gentile delle Langhe
		плеската	4	Imperiale de Trebizonde
37. (*) (+) QL	Горіх: верхівка VG 4	слабко помітна	3	Cosford, Tonda di Giffoni, Fertile de Coutard
		помітна	5	Du Chilly
		дуже помітна	7	Tonda Romana

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
38. (*) (+) QN	Горіх: розмір рубчика маточки VG 4	малий	3	Tonda Gentile delle Langhe, Negret
		середній	5	Tonda di Giffoni, Fertile de Coutard
		великий	7	Cosford, Imperiale de Trebizonde, San Giovanni
39. (+) (*) QN	Горіх: опушення верхівки VG 4	слабке	3	Cosford, Imperiale de Trebizonde
		помірне	5	Fertile de Coutard
		сильне	7	Du Chilly
40. (*) (+) QN	Горіх: розмір базального рубчика VG 4	малий	3	Tonda Gentile delle Langhe, Segorbe
		середній	5	Fertile de Coutard
		великий	7	Cosford, Mervelle de Bollwiller
41. (*) (+) QL	Горіх: вигин базального рубчика VG 4	увігнутий	1	
		плоскатиий	2	Mervielle de Bollwiller, Imperiale de Trebizonde
		опуклий	3	Cosford, Du Chilly, Negret
42. (*) QL	Плід: подвоєне ядро MG / VG4	відсутнє	1	Mervielle de Bollwiller
		наявне	9	

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
43. (*) QN	Ядро: розмір MG / VG 4	дуже малий	1	
		малий	3	Negret, Tonda Gentile delle Langhe, Tombul
		середній	5	Segorbe, Tonda di Giffoni, Tonda Romana
		великий	7	Fertile de Coutard, Daviana, Mervielle de Bollwiller
		дуже великий	9	
44. (+) PQ	Ядро: форма VG 4	куляста	1	Segorbe, Tonda Romana, Tonda Gentile delle Langhe, Tonda di Giffoni
		яйцеподібна	2	Imperatrice Eugenie, Negret Mervielle de Bollwiller
		коротко-циліндрична	3	Gunslebert, Cosford, Daviana, San Giovanni
		видовжено-циліндрична	4	Du Chilly
45. (+) PQ	Ядро: форма у поперечному перерізі VG 4	еліптична	1	Du Chilly
		округла	2	Tonda Romana
		трикутна	3	Tonda Gentile delle Langhe

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
46. (+) PQ	Ядро: форма верхівки VG 4	гостра	1	Negret, Du Chilly, Fertile de Coutard
		тупа	2	Gunslebert, San Giovanni, Tonda Romana
		плесканий	3	Imperiale de Trebizonde
47. (+) PQ	Ядро: форма основи VG 4	гостра	1	
		заокруглена	2	Fertile de Coutard, Merveille de Bollwiller, Negret
		плеската	3	Imperiale de Trebizonde, Tonda Gentile delle Langhe, Tonda Romana
48. (+) (*) QL	Ядро: бічний жолобок VG 4	відсутній	1	Mervielle de Bollwiller, Fertile de Coutard
		наявний	9	Tonda di Giffoni, Imperatrice Eugenie, Du Chilly
49. (*) QL	Ядро: характер зовнішньої шкірки VS	незакорковіла або дуже слабо закорковіла	1	Du Chilly, Imperiale de Trebizonde, Daviana
		слабо закорковіла	3	Negret, Segorbe
		помірно	5	Fertile de Coutard

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
50. QN	Ядро: внутрішня порожнина VG 4	закорковіла		
		сильно закорковіла	7	Cosford
		дуже сильно закорковіла	9	
		відсутня або дуже мала	1	
		мала	3	Imperatrice Eugenie
51. (* QN	Час досягання MG 4	середня	5	Cosford, Negret, Tonda Romana, Tonda Gentile delle Langhe
		велика	7	Fertile de Coutard, Tonda di Giffoni Segorbe
		дуже велика	9	
		дуже ранній	1	San Pere
		від дуже раннього до раннього	2	
		ранній	3	Tonda Gentile delle Langhe
		від раннього до середнього	4	San Giovanni, Grossal
		середній	5	Tonda Romana, Daviana, Morell
		від середнього до пізнього	6	Fertile de Coutard
		пізній	7	Negret, Mervielle de

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
				Bollwiller
		від пізнього до дуже пізнього	8	
		дуже пізній	9	
52. QN	Горіх: зростання обгортки з плодом (після обпадання) VG 4	відсутнє або дуже слабке	1	Negret, Tonda Gentile delle Langhe
		слабке	3	Cosford, Fertile de Coutard
		середнє	5	Segorbe, San Giovanni, Daviana
		сильне	7	Tombul, Du Chilly, Imperatrice Eugenie
		дуже сильне	9	
53. (* QN	Плід: відсоток ядра (за масою) MG / VG 4	дуже малий	1	Mervielle de Bollwiller
		малий	3	Fertile de Coutard, Segorbe
		середній	5	Negret, Tonda Gentile delle Langhe
		великий	7	Daviana, Imperatrice Eugenie
		дуже великий	9	Cosford, Tombul
54. QN	Час обпадання листіків MS	дуже ранній	1	Daviana
		ранній	3	Tonda Gentile delle Langhe
		середній	5	Fertile de Coutard
		пізній	7	Negret, San Giovanni
		дуже пізній	9	Trenet

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
55. PQ	Ядро: наявність клітковини VG	відсутнє або дуже мало	1	Daviana, Du Chilly, Imperiale de Trebizonde
		помірне	5	Cosford, Fertile de Coutard, Negret, Segorbe
		сильне	9	Campanica, Ennis

8. Пояснення до Таблиці ознак сортів роду ліщини (*Corylus* L.).

Усі обстеження на рослині проводять взимку, за винятком утворення кореневих паростків, які обстежуються в червні. Спостереження за пагонами, вегетативними бруньками та листками виконують у середній третині гілок.

Ознаки суцвіть та приймочок, а також час цвітіння чоловічих та жіночих квіток визначають у період, коли повністю цвітуть (з'явився пилок або розвинені приймочки) 50% відповідних суцвіть. Час досягання та ступінь зростання обгортки з плодом визначають, коли від 50 до 70% горіхів обпало.

Усі обстеження на листку слід виконувати на повністю розвинених листках у середній третині річного пагона поточного сезону.

Спостереження, що стосуються обгортки, окрім зростання з плодом виконують перед їхнім всиханням на розвинених плодах.

Час початку досягання і зростання обгортки з плодом визначають, коли 50–70% плодів обпали.

Ознаки плоду і ядра визначають щонайменше на 15 плодах із вмістом вологи у них менше 8% (через місяць після збирання врожаю).

У спостереження за горіхами не включається перикарпій (оплодень); беруть до уваги лише фізіологічно стиглі плоди одразу після збирання врожаю.

До ознаки 6 Однорічний пагін: опушення

3
Слабке

5
помірне

7
сильне

До ознаки 7 Однорічний пагін: щільність (кількість) сочевичок

3
Мала

5
помірна

7
щільна

До ознаки 8 Вегетативна брунька: форма

1

Конічна

2

яйцеподібна

3

куляста

До ознаки 9 Вегетативна брунька: забарвлення

1

Зелене

2

червонувато-зелене

3

червоне

До ознаки 17 Листкова пластинка: за формою

1

Еліптична

2

яйцеподібна

3

округла

До ознаки 22 Обгортка: стиснутість

1

Відсутня

9

наявна

До ознаки 23 Обгортка: довжина порівняно з довжиною плоду

3

Коротша

5

однакова

7

довша

До ознаки 24 Обгортка: зазубленість

3

Слабка

5

помірна

7

сильна

До ознаки 26 Обгортка: основа за товщиною

3

Тонка

5

помірна

7

Товста

До ознаки 29 Обгортка: зрощення покривних листків

1

Відсутнє

2

з одного боку

3

з обох боків

До ознаки 32 Горіх: форма (вид збоку)

1

1

Куляста

2

конічна

3

овальна

4

видовжена

До ознаки 33. Горіх: форма в поперечному перерізі

1

Еліптична

2

округла

3

трикутна

4

прямокутна

До ознаки 34 Горіх: забарвлення

1

2

3

Зеленувато-жовте

світло-коричневе

коричневе

До ознаки 35 Горіх: кількість смужок на шкаралупі

3

5

7

Мала

середня

велика

До ознаки 36 Горіх: форма верхівки

1

2

3

4

Вузькозагострена

широко-
загострена

тупа

плеската

До ознаки 37 Горіх: верхівка

3

5

7

Слабо помітна

помітна

дуже помітна

До ознаки 38. Горіх: розмір рубчика маточки

3

5

7

Малий

середній

великий

До ознаки 39 Горіх: опушення верхівки

Слабке

помірне

сильне

До ознаки 40 Горіх: розмір базального рубчика

3
Малий

5
середній

7
великий

До ознаки 41 Горіх: вигин базального рубчика

1
Увігнутий

2
плескатий

3
округлий

До ознаки 44 Ядро: форма

1
Куляста

2
яйцеподібна

3
коротко-
циліндрична

4
видовжено-
циліндрична

До ознаки 45 Ядро: форма у поперечному перерізі

1

Еліптична

2

округла

3

трикутна

До ознаки 46 Ядро: форма верхівки

1

Гостра

2

тупа

3

плеската

До ознаки 47 Ядро: форма основи

1

Гостра

2

заокруглена

3

плеската

До ознаки 48 Ядро: бічний жолобок

1

Відсутній

9

наявний

До ознаки 55 Ядро: наявність клітковини

1

відсутнє або
дуже слабе

5

помірне

9

сильне

9. Література

1. Test Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of Hazelnut (*Corylus avellana* L. & *Corylus maxima* Mill.) (TG /71/3, UPOV) // Geneva. 1979-03-28. – 24 P. // URL: 2. www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg071.pdf

2. UPOV TG /71/4 (proj. 2), 2021. Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability prepared by experts from Italy to be considered by the at its fifty-second session, to be held in Zhengzhou, China, from 2021-07-12 to 2021-07-16.